

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Історичний факультет
Кафедра політології та філософії

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри політології та філософії

Ольга ВІННІЧУК

26 серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**КУРСОВА РОБОТА (державне будівництво та місцеве самоврядування в
Україні/порівняльна політологія)**

підготовки фахівців **першого (бакалаврського) рівня вищої освіти**
за освітньо-професійною програмою **Політологія**
спеціальності **052 Політологія**
галузі знань **05 Соціальні та поведінкові науки**
мова навчання **українська**

2024-2025 навчальний рік

Розробник програми:

Вадим МАРКІТАНТОВ, кандидат політичних наук, доцент кафедри політології та філософії;

Василь ЧАБАНОВ, кандидат філософських наук, доцент кафедри політології та філософії.

Ухвалено на засіданні кафедри політології та філософії

Протокол № 8 від «26» серпня 2024 року

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми

підпис

Ольга ВІННІЧУК

Зміст робочої програми навчальної дисципліни

1. Мета обов'язкового освітнього компоненту професійної підготовки.

Курсову роботу з ОК «Курсова робота (Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні, Порівняльна політологія)» виконують для закріплення, поглиблення й узагальнення знань, отриманих здобувачами вищої освіти у процесі вивчення освітніх компонентів «Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні» та «Порівняльна політологія», з метою удосконалення навичок самостійної роботи з науковою і навчальною літературою та для набуття компетентностей щодо якісного та кількісного аналізу досліджуваної проблематики, формування гіпотез, висновків та пропозицій подальшого дослідження.

2. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Характеристика освітнього компонента	
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Рік навчання	3 рік	4 рік
Семестр вивчення	VI семестр	VII семестр
Кількість кредитів ЄКТС	1 кредит	1 кредит
Загальний обсяг годин	30	30
Самостійна та індивідуальна робота	30	30
Форма підсумкового контролю	диференційований залік	диференційований залік

3. Статус освітнього компонента. Освітній компонент «Курсова робота (державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні/порівняльна політологія)» належить до освітніх компонент професійної підготовки (обов'язкова)

4. Передумови освітнього компонента.

Дисципліни-пререквізити: «Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні», «Порівняльна політологія».

5. Програмні компетентності.

Освітній компонент сприяє формуванню у здобувачів освіти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у політичній сфері, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій та методів політичної науки.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 01 Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 03 Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 05 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (СК):

СК 01 Здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.

СК 03 Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.

СК 04 Здатність застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.

СК 05 Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

СК 06 Здатність аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

6. Очікувані результати освітнього компоненту.

ПРН01 Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.

ПРН03 Вміти критично мислити у сфері професійної діяльності.

ПРН11 Застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.

ПРН12 Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

ПРН13 Вміти аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

ПРН16 Презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень фахівцям і широкій аудиторії, засобам масової інформації, експертам з інших галузей знань.

ПРН18 Проводити пошук, оброблення та аналіз фактів, даних та інформації з різних первинних та вторинних джерел.

ПРН19 Застосовувати базові знання щодо ключових принципів функціонування політичних інститутів та процесів; аналізувати та оцінювати стан сучасної управлінської діяльності, застосувати методи управлінської діяльності при впливі на політичні процеси й події.

7. Методи навчання: загальнонаукові методи дослідження (збір та аналіз літературних джерел, порівняння, систематизація, аналогія і моделювання, абстрагування і конкретизація, системний аналіз та інші)

8. Засоби діагностики освітнього компоненту: перевірка розділів курсової роботи (відповідно до визначеного календарного графіка); диференційований залік (форма підсумкового контролю) та ін.

9. Програма освітнього компоненту:

Виокремлюють теоретичні (описові) та аналітичні курсові роботи. Теоретичні курсові роботи за своєю суттю схожі на реферативні роботи, лише з

більш ретельним підходом до вивчення теми та виконується на підставі більшої кількості інформаційних джерел. В аналітичній курсовій роботі крім загального огляду теми, виконується аналіз статистичних даних або аналізуються дані за декількома критеріями, наприклад порівнюється та аналізується законодавство кількох країн.

Процес написання курсової роботи складається з таких етапів:

Процес підготовки й виконання курсової роботи доцільно вибудувати відповідно до календарного плану:

- вибір теми та її попереднє обговорення з керівником;
- пошук, підбирання, систематизування та аналіз матеріалів із теми курсової роботи, складання плану роботи й обговорення його з керівником;
- завершення написання чернеткового варіанту курсової роботи;
- написання остаточного варіанту курсової роботи;
- подання курсової роботи керівникові та її захист.

Складниками курсової роботи є такі елементи: титульний аркуш; зміст; перелік умовних позначень (за необхідності); вступ; основна частина; висновки; список використаних джерел; додатки (за необхідності).

Орієнтовні теми курсових робіт з ОК Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні

1. Місце та ролі державного управління в системі соціального управління.
2. Суть та властивості державного управління.
3. Форми та методи державного управління.
4. Сучасні проблеми ефективності державного управління України.
5. Історичний досвід державного управління України.
6. Досвід організації державного управління в умовах незалежності України.
7. Реформування сучасної системи державного управління України.
8. Проблеми адміністративно-територіального поділу сучасної України.
9. Стратегічні планування і управління.
10. Система органів виконавчої влади України.
11. Особливості функціонування інституту президенства в Україні.
12. Особливості організації роботи Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.
13. Система та функції центральних органів виконавчої влади в Україні.
14. Основи організації і діяльності місцевих державних адміністрацій.
15. Історія місцевого самоврядування в Україні.
16. Сучасна система місцевого самоврядування в Україні.
17. Органи самоорганізації населення в системі місцевого самоврядування України.
18. Децентралізація влади: модель для України.

19. Досвід реформування місцевого самоврядування в Україні.
20. Актуальні проблеми реформування місцевого самоврядування в Україні.
21. Форми безпосередньої участі територіальних громад.
22. ОТГ як основа сучасного місцевого самоврядування в Україні.
23. Соціальні-політичні ризики інтеграційних процесів ОТГ.
24. Ефективність інституту старости в ОТГ.
25. Місцеві ініціативи та громадські слухання.

Орієнтовні теми курсових робіт з ОК Порівняльна політологія

1. Порівняння як метод вивчення політичних інститутів.
2. Політичні мережі.
3. Президентська форма правління : досвід країн Латинської Америки.
4. Президентська форма правління: досвід США та Бразилії.
5. Напівпрезидентська форма правління : досвід Франції і України.
6. Напівпрезидентська форма правління : досвід Польщі і України.
7. Напівпрезидентська форма правління : досвід Франції, Австрії та Ірландії.
8. Типи парламентської форми правління : порівняльний аналіз.
9. Порівняльний аналіз обласних держав (Італія та Іспанія).
10. Спільне та особливе федеральних та обласних держав (ФРН та Іспанія).
11. Міграційний чинник в політичному житті країн Західної Європи: порівняльний аналіз.
12. Порівняльний аналіз партійних систем.
13. Опозиція щодо однопартійних урядів в країнах Західної Європи : порівняльний аналіз.
14. Опозиція щодо урядів меншості в країнах Західної Європи : порівняльний аналіз.
15. Інститут когабітації : порівняльний аналіз досвіду застосування.
16. Інститут дострокових виборів в країнах Західної Європи : порівняльний аналіз.
17. Інститут президента за парламентської форми правління : порівняльний аналіз.
18. Формування урядової коаліції : порівняльний аналіз досвіду Польщі та України.
19. Особливості моделей політики груп інтересів: неокорпоративізм та неолібералізм.
20. Індекси демократії та режимні трансформації.
21. Загальнонаціональний виборчий округ: порівняльний аналіз досвіду застосування.
22. Імперативний мандат: порівняльний аналіз досвіду застосування.
23. Порівняльний аналіз політичних систем Веймарської республіки та сучасної України.

24. Громадські організації сучасної України та Польщі : порівняльний Аналіз

Процедура допуску і проведення захисту курсової роботи

Не пізніше ніж за 3 тижні до захисту курсову роботу подають науковому керівникові для перевірки змісту та структури, дотримання принципів академічної доброчесності, внесення необхідних правок.

Курсові роботи, які за висновком наукового керівника заслуговують на позитивну оцінку, рекомендують до захисту. Роботи, які за попередньою оцінкою наукового керівника не мають підстав для позитивної оцінки, до захисту не допускають і передають здобувачеві вищої освіти для подальшого доопрацювання.

Курсову роботу подають на кафедру у двох примірниках: перший – друкований, другий – на електронному носії одним суцільним файлом (для внесення роботи на платформу Moodle). Електронна версія курсової роботи має бути ідентичною паперовій.

На етапі подання на відповідну кафедру, курсові роботи підлягають перевірці на унікальність. Перевірка роботи на унікальність обов'язково передусім всім іншим процедурам розгляду.

Захист курсових робіт проводять публічно перед комісією у складі не менше трьох викладачів фахової кафедри, зокрема й керівника курсової роботи.

Процедура захисту передбачає:

- доповідь здобувача вищої освіти про зміст роботи;
- запитання до автора;
- відповіді здобувача вищої освіти на запитання осіб, присутніх на захисті;
- виступ керівника курсової роботи;
- прикінцеве слово здобувача вищої освіти;
- ухвала комісії про оцінку роботи.

Захист курсової роботи може супроводжуватися демонстрацією ілюстративних матеріалів, зокрема з використанням мультимедійного обладнання.

Для захисту курсової роботи здобувач вищої освіти готує виступ зазвичай до 10 хвилин. Увагу у виступі зосереджують на визначенні предмету дослідження, відтворенні суті проведеного дослідження, формулюванні висновків, пропозицій щодо практичного застосування результатів роботи. Відповіді на питання керівника і членів комісії з теми курсової роботи, мають бути короткими, чіткими й по суті.

Комісія на закритому засіданні обговорює результати захисту курсових робіт кожним здобувачем вищої освіти і більшістю голосів ухвалює рішення щодо оцінювання роботи. Оцінки оприлюднюють у присутності здобувачів вищої освіти.

У разі незгоди із результатами захисту курсової роботи здобувач вищої освіти в день оголошення оцінки може звернутися до комісії, яка проводила оцінювання, із заявою. Рішення щодо висловленої здобувачем незгоди приймає комісія. Якщо здобувач вищої освіти не погоджується з рішенням комісії та

вважає, що мало місце порушення процедури захисту, він може подати письмову заяву директору інституту, який своїм рішенням формує комісію для розгляду питання щодо дотримання процедури. У разі підтвердження викладених у заяві здобувача вищої освіти обставин за розпорядженням ректора (проректора з науково-педагогічної роботи) проводять новий захист з іншим складом комісії.

10. Форми поточного і підсумкового контролю.

Форми поточного контролю: перевірка розділів курсової роботи (відповідно до визначеного календарного графіка).

Форма підсумкового контролю: диференційований залік.

11. Критерії оцінювання результатів навчання

Курсові роботи оцінюють за національною шкалою та шкалою ECTS, відповідно до критеріїв.

Критерії оцінювання курсових робіт

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Національна шкала оцінювання	Оцінка за шкалою ЄКТС	Основні критерії оцінювання
1	2	3	4
90-100	«відмінно»	A (відмінно)	Матеріал викладено логічно і послідовно, зроблені покликання на нормативні та літературні джерела, обґрунтовано конкретні висновки; чітко і логічно побудовано доповідь під час захисту роботи; надано повні та вичерпні відповіді на запитання і зауваження членів комісії.
82-89	«добре»	B (дуже добре)	Наявність несуттєвих помилок в оформленні роботи, у виступі та відповідях студента під час захисту, що не впливають на загальний рівень якості роботи.
75-81		C (добре)	Автор курсової роботи загалом виконав завдання, досяг поставленої мети. Проте допустив окремі помилки як у самій роботі, так і в підготовленій доповіді (наприклад, недостатньо глибоко розкрив зміст одного з розділів, не завжди логічно переходив від одного розділу до іншого, зловживав описовістю при викладенні матеріалу, допустив огріхи в оформленні роботи, не досить впевнено здійснював її захист), однак рівень допущених помилок суттєво не вплинув на якість роботи та її захисту.
67-74	«задовільно»	B (задовільно)	Наявність суттєвих недоліків у змісті й оформленні роботи, поверхнєве осмислення матеріалу, недостатня аргументованість і впевненість під час відповідей на питання.
60-66		E (достатньо)	Курсова робота за багатьма параметрами не відповідає вимогам щодо її виконання та оформлення, має виключно копіляційний характер.
35-59	«незадовільно»	EX (незадовільно з можливістю повторного складання)	Робота за багатьма параметрами не відповідає вимогам щодо її виконання і оформлення та вимагає суттєвого доопрацювання, а її автор має низький рівень теоретичної підготовки. Тема роботи не розкрита, захист здійснено невпевнено, виявлено слабе володіння матеріалами власної роботи: на поставлені питання студент не відповідає, або допускає суттєві помилки.

34 і менше		Ф (незадовільно з робов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу та написання курсової роботи	Представлені матеріали на захист не відповідають вимогам до написання і захисту курсових робіт. Студент не в змозі захистити власну роботу. Курсова робота є плагіатом.
------------------	--	---	---

Рейтингова оцінка за курсову роботу враховує якість виконання роботи, актуальність дослідження, його практичне значення, ступінь володіння здобувачем вищої освіти матеріалом роботи тощо.

Оцінка захисту курсової роботи є диференційованим показником, що ґрунтується на результатах розгляду не лише курсової роботи як закінченої та відповідно оформленої праці, але й особистих професійних здібностей здобувача, реалізованих у виступі під час її захисту.

У процесі доповіді студента враховують:

- вміння стисло, чітко й переконливо викласти мету дослідження, його актуальність, зміст і висновки за роботою;
- ступінь оволодіння термінологією за напрямом дослідження;
- знання законодавства та нормативних документів освітньої галузі, наукових праць, основних тенденцій за напрямом дослідження;
- вміння застосовувати засоби наочного подання інформації;
- упевненість і правильність відповідей на додаткові запитання.

Загальна оцінка захисту курсової роботи є середнім арифметичним оцінок: роботи як цілісної та завершеної праці, виступу здобувача, оцінки його роботи відповідно до рекомендацій керівника та відповідей на додаткові запитання.

Оцінюючи курсову роботу, передусім, звертають увагу, наскільки повно в ній віддзеркалено та обґрунтовано практично отримані результати, висновки та рекомендації, які містяться в роботі. Сукупність отриманих у курсовій роботі результатів свідчить про наявність у її автора первинних навичок науково-дослідної роботи.

Оцінка за курсову роботу може бути знижена за таких умов:

1. Недоліки в оформленні:

- відсутність будь-якого складника в структурі роботи, що передбачено чинними вимогами Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка;
- недотримання вимог щодо оформлення роботи;
- наявність невиправлених друкарських помилок, пропусків, граматичних і стилістичних помилок;
- відсутність авторського інтерпретування змісту таблиць і

- графіків;
- наявність у бібліографії робіт, на які немає покликань у роботі або які в ній не згадувались;
 - бібліографічний опис джерел у списку використаних джерел наведено довільно, без дотримання вимог;
 - обсяг роботи не відповідає вимогам.
2. Недоліки змісту як структурного складника роботи:
- зміст роботи не повною мірою розкриває тему;
 - сформульовані розділи (підрозділи) не відбивають реальну проблемну ситуацію, стан об'єкта, тобто не стосуються теми (предмету, об'єкту) дослідження.
3. Недоліки вступу:
- висвітлення актуальності багатослівне, без зазначення сутності проблеми або наукового завдання;
 - мета дослідження не пов'язана з проблемою, сформульована абстрактно і не відбиває специфіки об'єкта і предмета дослідження;
 - в об'єкті не виокремлюється та його частина, яка є предметом дослідження; об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу не співвідносяться між собою як загальне і часткове;
 - має місце збіг формулювання проблеми, мети, завдань роботи.
4. Недоліки оглядово-теоретичного розділу роботи:
- наявність фактичних помилок в огляді літератури;
 - відсутність згадування важливих літературних джерел, що стосуються розв'язання проблеми (зокрема, опублікованих за останні 5 років);
 - використання великих фрагментів чужих текстів без покликання на їх джерела;
 - відсутність аналізу зарубіжних і українських праць, присвячених проблематиці дослідження;
 - теоретична частина не завершується висновками і формулюванням предмета власного емпіричного дослідження;
 - тема роботи не співвідноситься з метою дослідження;
 - теоретична і практична частини не узгоджуються між собою.
5. Недоліки аналітичного та емпіричного розділів роботи:
- робота побудована на основі чужої методики, модифікованої та скороченої автором без перевірки якості модифікації та скорочень;
 - автор використовує методики без покликань на джерело їх отримання або їх автора;
 - у роботі немає досконалого опису процедури проведення дослідження: за наведеним описом відтворення процедури є неможливим;
 - у роботі немає інтерпретування отриманих результатів, висновки побудовані як констатація первинних даних;
 - отримані результати автор не співвідносить із результатами інших дослідників, роботи яких він обговорював у теоретичній частині.

6. Недоліки висновків:

- результат не відповідає меті дослідження, висновки – визначеним завданням;
- висновки неконкретні та описові.

7. Етичні аспекти роботи:

- автор порушив етичні норми, не виправдано розкрив анонімність учасників дослідження;
- автор використав дані інших дослідників без покликання на їхні праці;
- автор сформулював практичні рекомендації, запропонував рішення, що виходять за межі його професійної компетентності.

8. Недоліки в організації роботи:

- недотримання графіку виконання курсової роботи;
- несвоечасність підготовки курсової роботи до захисту.

В умовах застосування дистанційних технологій навчання організація поточного і семестрового контролю відбувається відповідно до «Положення про дистанційне навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (зі змінами)» (<http://surl.li/panbbo>).

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає освітній компонент.

Освітній компонент не потребує спеціального матеріально-технічного та/або інформаційного забезпечення, однак можливе використання ноутбука / персонального комп'ютера.

13. Рекомендована література

Основна

1. Методичні рекомендації до виконання курсових робіт для здобувачів вищої освіти спеціальності 052 Політологія [Електронний ресурс] / уклад.: О. В. Віннічук, Л. А. Руда. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2024. 44 с. Електронна версія посібника доступна за покликанням: URL: <http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/7939>

2. Методичні рекомендації з написання та оформлення дипломних робіт (проектів) студентами Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка [Електронний ресурс] / уклад.: Л. М. Воєвідко, В. В. Кобильник ; [наук.ред С. А. Копилов]. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2018. 48 с.

3. Філінюк А., Кліщинський П. Методика наукових досліджень з історії та політології: навчальний посібник для студентів і магістрантів спеціальностей «Історія» і «Політологія» денної і заочної форм навчання закладів вищої освіти. [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. 130 с.

Допоміжна

1. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. [Чинний від 2016-07-01]. Вид. офіц. Київ : УкрНДНЦ, 2016. 16 с.
2. Кодекс академічної доброчесності Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція). Кам'янець-Подільський, 2021. URL: <https://drive.google.com/file/d/1LIOReajanExMEnG2DvgdaFNACYWU00UL/view>
3. Концепція розвитку наукової та інноваційної діяльності Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Кам'янець-Подільський, 2021. URL: <https://drive.google.com/file/d/14tBlgzTCAoIGFPXXZFSLf-KSNC4cQkD9/view>
4. Кудінов І.О. Основи наукового цитування [Електронний ресурс]. 64 с. URL: <https://www.donnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/8/2019/08/Kudinov-I.O.-Osnovi-naukovogo-czituvannya.pdf>
5. Положення про дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками та здобувачами вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція). Кам'янець-Подільський, 2022. URL: https://drive.google.com/file/d/0B_EBvdN4dQSIMUozdmc2Ti0xY3MzMS1hbjlXLVVQSDZmNjU4/view?resourcekey=0-WAE6ceQZqhHelYoJoPZ3Kg
6. Положення про науково-дослідну роботу здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Кам'янець-Подільський, 2022. URL: <https://drive.google.com/file/d/1d3Jn4pDIe9N6A4dc54IZg5rN0CjNdVqT/view>
7. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. *Відомості Верховної Ради*. 2014, № 37-38, С. 2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
8. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 26 листопада 2015 року № 848-VII. *Відомості Верховної Ради*. 2016, № 3, С. 25. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>